

Naalakkersuisut fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af børneloven og udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om børns forsørgelse mv.

(Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed)

Begrundelse

Anordningsudkastene er udarbejdet som led i den danske regerings og Grønlands Selvstyres arbejde med at udvikle danske ansvarsområder i Grønland, og disse har til formål at modernisere og styrke børneloven og børnebidragsloven. Dette vil indføre medmoderskab, give flere rettigheder for forældrene, og lette sagsgangen ved fødselsanmeldelser, faderskab og medmoderskab i Grønland.

Ikraftsættelsen af Børneloven og lov om børns retsstilling forudsætter, at den gældende lovgivning om faderskab og børnebidrag i lov for Grønland om børns retsstilling ophæves. Endvidere forudsætter ikraftsættelsen af de to love, at reglerne om børnebidrag i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning for Grønland ændres. Samt at reglerne i retsplejelov for Grønland om behandlingen af sager om faderskab tilpasses til reglerne i børneloven, som den sættes i kraft for Grønland, herunder at retsplejelov for Grønland indeholder regler om domstolenes behandling af sager om medmoderskab. Dette lovforslag indeholder disse lovændringer.

De vigtigste hovedelementer i anordningen er følgende:

Medmoderskab

Der indføres regler om medmoderskab, hvorved to kvinder kan aftale at få et barn sammen således, at den ikke-fødende kvinde bliver medmor til barnet. Medmoderskab vil have samme retsvirkninger som faderskab og vil skulle etableres på samme måde som faderskab. På nuværende tidspunkt er der ikke mulighed for registrering af medfaderskab. Dette skyldes gældende regler vedrørende surrogat.

Faderskab

I dag bliver faderskabet til børn af gifte forældre registreret i forbindelse med fødslen. Ugifte forældre skal møde op på politistationen med barnets fødselsattest og rejse en formel faderskabssag. Denne skal sendes til domstolene. Domstolene vil på baggrund heraf afsige dom, hvorved faderen dømmes som far. Fremadrettet vil forældre kunne udfylde en skriftlig erklæring, som den kirkebogsførende præst skal bruge til at registrere faderskabet.

Hvis der er uenighed eller uklarhed om faderskabet, eller forældrene har brug for vejledning, så vil Rigsombuddet stå for vejledningen.

Politiet og domstolene får frigivet ressourcer, som de kan bruge på andre vigtige opgaver. Rigsombuddet får kompetence til at tage sig af alle faderskabssager. Rigsombuddet kan som de eneste beslutte, om en faderskabssag skal indbringes til domstolene på grund af tvister, som Rigsombuddet ikke selv kan håndtere.

Børnebidrag

Børnebidrag vil blive fastsat under hensyn til barnets bedste, og ikke under hensyn til forældrenes økonomiske kår. Aftaler om betaling af børnebidrag vil ikke længere skulle godkendes, men en aftale vil kunne tilsidesættes, hvis aftalen skønnes åbenbart urimelig, hvis forholdene væsentligt har forandret sig, eller hvis aftalen strider mod barnets tarv.

Børns forsørgelse

Det fremgår af den gældende børnebidragslovs § 13, stk. 1 og 2, at forældrene hver for sig er forpligtet til at forsørge barnet. Barnet skal forsørges, opdrages og uddannes under hensyn til forældrenes livsvilkår og barnets tarv. Opfylder en af forældrene ikke forsørgelsespligten over for barnet, kan det pålægges denne forælder at udrede bidrag til barnets underhold.

Børns arveretlige stilling

Det bemærkes, at Inatsisartut på forårssamlingen 2022 tilsluttede sig udkast til anordninger om ikraftsættelse for Grønland af arveloven og dødsboskifteloven. Når anordninger træder i kraft, vil der mellem Grønland og Danmark være retsenhed i relation til arve- og dødsboskiftelovgivningen.

På den baggrund foreslås det, at kapitel 26 i retsplejelov for Grønland udformes i overensstemmelse med kapitel 42 a i den danske retsplejelov, og at retsplejelov for Grønland i øvrigt ændres som følge af, at domstolene i Grønland også vil skulle behandle sager om medmoderskab.

Konsekvensrettelser af anden lovgivning

En anordning af børneloven vil nødvendiggøre en tilpasning af retsplejeloven, hvorfor det tillige foreslås at ændre denne, så domstolene bliver i stand til at behandle sager om medmoderskab. Samtidig foreslås det på grund af ikraftsættelsen af børnebidragsloven, at også reglerne om børnebidrag i §§ 42 og 45 i ægteskabsanordningen ophæves, at anordningens § 34, stk. 2, konsekvensrettes, og at § 279 i retsplejelov for Grønland om domstolenes behandling af sager om børnebidrag ophæves.

Bemærkninger fra Naalakkersuisut til udkastet

Naalakkersuisut er meget tilfreds med at kunne fremsætte dette forslag, der vil medføre en tiltrængt modernisering af børneloven og børnebidragsloven for Grønland, hvilket længe har været et ønske fra Naalakkersuisuts side.

Det er glædeligt, at der ved nærværende forslag giver forbedret rettigheder for barnet, medmoderskab og nemmere registrering af faderskab. Denne lovgivning forventes at blive et redskab, der kan bistå alle parter på området. Naalakkersuisut er derfor også meget glad for, at

de relevante aktører på området er blevet inddraget i processen ved udarbejdelsen af anordningsudkastene.

Anordningsudkastene lægger op til en modernisering af hele området, hvilket er glædeligt, da der er behov for en lovgivning, som i højere grad tager hensyn til de familiemønstre, som er kendetegnende for samfundet i dag. Ugifte samlevende vil bl.a. opleve en forbedring i og med, at det bliver nemmere for dem at registrere faderskab og muligheden for medmoderskab.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

På baggrund af forslaget vil politiet og domstolene få en mindsket sagsbunke. Politiet på kysten vil i nogle tilfælde skulle hjælpe med at vejlede på vegne af forældre, der ikke selv kan eller vil kontakte Rigsombuddet for vejledning. Dette kan eksempelvis være i tilfælde af manglende internetadgang. Hertil skal domstolene kun tage sig af de faderskabssager, som Rigsombuddet beslutter at indbringe på grund af tvister.

Rigsombuddet vil få en øget sagsmængde, da de skal tage sig af vejledning og sager om faderskab, hvor der er uklarhed, uenighed mellem forældrene eller andre tvister. De skal også tage sig af de sager, hvor den kirkebogsførende præst mener, at der er brug for afklaring, vejledning eller sagsbehandling. Dette er afklaret med Rigsombuddet, og vil ikke have negative konsekvenser for rigsombuddets øvrige opgaver. Den kirkebogsførende præst vil få lidt flere opgaver.

Sundhedspersonalet, særligt jordemødre, vil skulle sættes ind i de nye regler, så de kan give forældrene de relevante blanketter og pjecer i forbindelse med fødslen. Social og ældreministeriet vil udarbejde vejledninger.

Kommunerne vil også have en begrænset opgave i form af vejledning, da det må formodes at forældre vil henvende sig hos kommunen med spørgsmål. Kommunens vejledning vil bestå i at henvise forældrene til rigsombuddet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Forslaget har kun meget begrænsede økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv. Når vi indfører medmoderskab, åbner det også op for, at en medmor vil få ret til eksempelvis barsel, barns sygedage mm. Det vil derfor have en effekt på det private erhvervsliv, men det vil formentligt ikke omfatte mange medmødre.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for borgerne. Men derimod flere fordele for borgerne. Administrativt bliver det nemmere for ugifte at registrere faderskabet, da denne ikke længere skal møde op på politistationen og vente på en dom, men kan i stedet nøjes med at udfylde en blanket, og sende den ind. Andre fordele som forslaget medfører er, at det vil forbedre børns retstilling, give mulighed for medmoderskab og lette adgangen til at registrere faderskab.

Høring

Social- og indenrigsministeriet har stået for høringsprocessen, hvor relevante grønlandske myndigheder har været inddraget. Forslaget har været til høring fra den 05. april til den 06. maj 2022.

Bilag

1. Resume af udkast til kongelige anordninger om ikrafttræden for Grønland af børneloven og børnebidragsloven
2. Udkast: Anordning om ikrafttræden for Grønland af børneloven
3. Udkast: Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om børns forsørgelse
4. Udkast: Anordning om ikrafttræden for Grønland af en række ændringer af adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love som følge af ikraftsættelse for Grønland af børneloven og lov om børns forsørgelse
5. Udkast: Forslag til lov om ophævelse af lov for Grønland om børns retsstilling og om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning for Grønland, forældreansvarsloven